

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Isagoge Sive Introductio Ad Vitæ Spiritualis
Perfectionem, Omnibus tam Regularibus, quàm Clericis
Sæcularibus, Confessariis, Concionatoribus, & Animarum
Pastoribus perquàm utilis, & specialiter ...**

Herlet, Johann Georg

Sulzbaci, Anno MDC.XCIII.

§. 16. Medium nonum ad obtinendam conscientiæ puritatem &
teneritudinem est mortificatio Tactûs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37853

quantò frequentiores occurrunt quotidie occasiones incidendi in detractores: Nam pauci admodum sunt, qui huic vitio renuntient; raroq; inuenies, qui ita vitam suam irreprehensibilem exhibere velint, ut non libenter reprehendant alienam; tantaq; hujus mali libido mentes hominum invasit, ut etiam qui procul ab aliis vitiis recesserint, in istud tamen quasi in extremum Diaboli laqueum incidant; ut inquit S. Hieronymus, aut potius S. Paulinus *Epist. ad Celantiam*.

§. 16.

Medium novum ad obtinendam conscientie puritatem & teneritudinem est mortificatio Tactus.

105. **D**E hoc sensu ait S. Basilius *lib. de verâ Virginit.* Tactum ut sensuum omnium perniciosissimum, & seivissimè blandientem sensusq; reliquos ad voluptatis illecebras pellicientem, immaculatum & perturbationibus minimè pervium, semper quàm maximâ poterit curâ servabit amator Castitatis: Hic enim toto cùm sit diffusus corpore; per omnem illius superficiem ad vitiosos contactus adversus animam seivè dominatur. Sicut cùm ignem tangimus, ignis indicia per impressas nobis adustiones excipimus; impossibileq; est, eum, qui ignem tetigit manu, illesam illam ab ejus incentivâ operatione servare: cæterum aut bullæ repenti tactum consecuta turgescunt, ac dolorosa per fervorem & inflam-

matio-

mationem ulcera mox rumpenda minantur; aut jam quoq; facta in manu acris visuntur ulcera: ita possibile non est, eum, quem ignis amor attigerit, ejusmodi tactum innocuum inviolatumq; perferre, sed aut simili ratione bullae per tactum manus cordi clam subrepunt, atq; intumescunt, dirasq; amoris perturbationes ferventibus incontinentissimisq; agitationibus pariunt, ac peccati ulcera continuo rumpenda minantur; aut animum totum in intimis jam graviter exulceratum indicant. Nec refert, quod contactus fiat in membris honestioribus v. g. in manu: Nam in membris omnibus ignis hic ardet; adeoque his, qui corpus adustione liberum servare instituant, membrorum omnium contractus cautè vitandus est: nè ardentem ignis operationem in membro per tactum non in eà solum parte, quam tetigit, sed in toto corpore, atq; in animà ipsà suscipiant. Si enim dum caudam quis tantum serpentis attingit, caput magnà licet corporis prolixitate distinctum ad caudæ tactum repente convertitur; Et si digito pedis nostri impingente, capilli capitis mox in sublime feruntur: Et vitiosus profectò contactus, etiamsi manu tantum fiat, à capite tamen usq; ad extremos unguis ad consensum voluptatis, pro ejus, qui tetigit, nutu, pertrahit corpus: ut inquit idem S. Doctor ibidem.

106. Atq; hinc cavendus est imprimis contactus alterius corporis, præsertim fœminei sexus. Quia fœmineum corpus masculinum attingens, aut contrà masculinum fœminæ, ad congressum mutuò latentè incitantur. Veluti

P
stn-

stupa, si ignem odorata fuerit; protinus inflammata accenditur, neq; opus est ullo adminiculo, ullovè foris insufflante; Sed simul atq; illum attingit, mox in apertas flammæ erumpit: ita & famineum corpus masculinum tangens, non multo labore, neq; inflammante ad concubitum amore opus habet; Sed cum naturali ad se invicem rapiantur ardore; Simul ac se contingunt, scintillam voluptatis intrinsecus fumantem sentiunt; Sicut idem Basilii ait loco citato. Undè prohibet Virgini, nè contingat manus fratris sui uterini; eò quod talis contactus possit sensum carnis ad sua molienda opera latenter excitare. Refert Senex quidam in vitis Patrum lib. 6. de conversat. opt. libello 3. num. 11. Qualiter à tactibus manuum Virginis cujusdam Deo sacræ pervenerit ad lapsum carnis; jam consuetudo, inquit, facta est, ac fiducia major: postremo etiam tactus manuum, & visus: ad ultimum concepimus dolorem, & peperimus iniquitatem.

107. Secundò cavendus est contactus inter homines etiam ejusdem sexus maximè adolefcentes. Scribit enim Joannes Cassianus lib. 1. instit. c. 16. Quod Regula S. Pachonii per Angelum tradita, manuum contactum sub gravi pœnâ prohibuerit; ita ut si, Monachus tetigisset alterius Monachi manum, in Synaxi tam diu prostratus jacere debuerit, quoad Abbas eum surgere juberet. S. Ephrem de vitâ Spirit. ait: membrîs alterius manum adhibe, si necessarium fuerit; attamen cum tremore; non aliter ac si

res sanctas attingas; etenim verè sanctum est templum Domini. Nescitis, inquit, quia templum Dei estis, & spiritus Dei habitat in vobis? Si quis autem templum Dei violaverit, disperdet illum Deus. Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos. Undè addit: Si charitatis officio fungens, oleo unguis agrotantem, oculos & manus observa, nè illà in re modestiæ terminos excedas. Severior hac in re est S. Basilius; monet enim Religiosum Juvenem, ut nec vestes alterius contingat. Quandocunq; assidendum est; aliquo semper ab eo intervallo assideto. Quandocunq; capiendi Somni causâ cubandum; cave, nè vestimenta inter se mutuò sibi vestra propinquent; inquit S. Doctor *serm. de Abdicat.*

108. Tertio cohibendus est tactus à con-
trectatione proprii corporis non necessariâ. Facillimus enim est transitus ad coinquinationem & immunditiam carnis; ut inquit S. Joannes Climacus *grad. 15.* dicens: *Fit nonnunquam, ut ex solo tactu corpus inquinetur; nihil quippè sensu isto gravius, nihil periculosius. Est quippè in nobis mors quedam, ruinae perniciēs, quam in nobis ac nobiscum circumferimus in juventute maximè; quam equidem Scriptura tradere susus non sum: continuit enim manus meas is, qui ait: Quae in occulto à quibusdam fiunt, turpe est dicere, & scribere, & audire. Quod occultae immunditiae vitium difficillimè corrigitur teste Cardinale Toletò in *Summâ lib. 500. 13.* ubi ait: illud esse adeò universale, ut crediderim, maximam partem damnatorum hoc*

*in*fici peccato. Et est difficillima curationis : quia occasio semper est cum homine. Propter quod sancti & timorati viri magnam semper cautelam adhibuerunt, ut proprium corpus non nisi in necessitate contingerent, idque cum timore & tremore ; prout in vita S. Godefridi Ambianensis Episcopi refert Surius ad diem 8. Mensis Novembris,

109. Porro media sensum tactus mortificandi alia sunt extra-ordinaria, à viris sanctis contra tentationes carnis extra-ordinarias usurpata : extremis siquidem morbis & malis extrema adhibenda sunt remedia. Sic de SS. Bernardo & Francisco legimus, quod pruritus tactus frigore brumali extinxerint, corpus suum volutando in nivibus. De S. Benedicto scribit D. Gregorius Papa in vitâ, quod titillationes carnis suppresserit laceratione, puncturis & vulneratione per spinas inflictâ. Fuerunt etiam, qui ferrearum catenarum & loricarum pondere sensum tactus afflixerunt ; sicut de S. Dominico loricato scribit B. Petrus Damianus *Epist. ad Blancam* ; Et de Jacobo Maronis discipulo, Agapeto, Stephano, & Auxentiano, aliisque refert Theodoretus in *Philoth.* Qui propterea cataphracti milites Christi non immerito potuerunt appellari. Verum extraordinaria, ut dixi, sunt hæc mortificandi tactus media, & non nisi in casibus planè extra-ordinariis de consilio Patris spiritualis usurpanda : nè per indiscretum mortificationis zelum & excessum, dum vitia persequi volumus, ipsum corpus nostrum occidamus ; aut
ad

ad debitum Majestati divinæ servitium præstan-
 dum illud inutile reddamus. Sancti enim ho-
 mines Spiritu Dei afflati multa fecerunt, quæ
 mirari debemus; non imitari; ut inquit Nebri-
 dius *in Antiquar. Epist. 110.* Communior & to-
 lerabilior affligendi tactum modus est vestium
 asperitas, strati durities, & cilicii usus: De quo
 ait S. Hieronymus *Epist. ad Eustochium de Virgi-
 nit. Horrebant sacco membra deformia.* Et quem
 S. Joannes Baptista adhibuit etiam teste *Mat-
 thæo. cap. 3. habebat enim vestimentum de pilis
 Camelorum.* Scilicet:

*Contra luxuriam molles duraret ut ar-
 tus;*

*Arceretque graves compuncto corpore
 somnos;*

uti canit S. Paulinus. Qui etiam de S. Martino
 Turonensi Episcopo, & Monachorum Patre
 scribit *lib. 2. vita illius:*

*Quin & contexto setis coopertus ami-
 tu,*

*Exesa assiduo compunxit acumine mem-
 bra;*

*Ut tereret tenuem vestis nimis aspera
 pellem,*

*Et cutis extentis stimulis attachæa parve-
 ret.*

Optima verò mihi, & maximè accommodata
 P 3 viden-

videntur illa media mortificandi tactus sensum, quæ in quolibet statu Religionis per Regulam & constitutiones præscribuntur, utpotè fini & perfectioni illius Status magis proportionata & congrua. Cujusmodi sunt imprimis molestiæ, labores & afflictiones exercitiis & functionibus sivè operibus ordinariis conjunctæ. Quas proindè corporis & carnis mortificationes ambabus ulnis amplecti, & cum vehemènti Spiritus alacritate debemus obire, præ aliis extra-ordinariis & aliundè mutuatis, ac contra vel præter morem nostri Ordinis & Status assumptis. Neque enim probandi sunt illi, qui nescio quam perfectionem ponunt in cruciatibus corporis in suâ vocatione insolitis & peregrinis: econtrà verò ob difficultates, labores & molestias in Exercitiis sui status occurrentes murmurant, indignantur; aut ab illis se, ubi possunt, subtrahere & eximere solent.

§. 17.

Medium decimum ad obtinendam conscientie puritatem & teneritudinem est mortificatio Gustus.

110. **N**ecessitatem hujus medii indicant SS. Patres gravissimis verbis. B. Vincentius tract. de vita spirit. ait: *Primò contra gulam insistas: nisi enim contra hanc victoriam habeas, in vanum laboras in acquisitione aliarum virtutum.* S. Nilus Orat. 2. de luxur dicit: *Qui ventrem cibus explet, & se castè victurum profitetur,*

ei